EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.5.2022
COM(2022) 616 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Itaalia 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta

{SWD(2022) 616 final} - {SWD(2022) 640 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Itaalia 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[3] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. See aitab majandusel taastuda ja teha eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks kestlikke ja majanduskasvu soodustavaid reforme ja investeeringuid, tugevdades samas liikmesriikide majanduse vastupidavust ja potentsiaalset majanduskasvu. Samuti aitab see tugevdada riigi rahanduse kestlikkust ning edendada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis. [XX.] juunil 2022 ajakohastati kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikega 2 taaste- ja vastupidavusrahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

(2) 24. novembril 2021 võttis komisjon vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2022)

[1] EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse 2021. aasta mais Portos toimunud sotsiaaltippkohtumisel veelkord kinnitatud ühist kohustust rakendada edasi Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid välja 17. novembril 2017. Euroopa Ülemkogu kiitis 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid heaks 25. märtsil 2022. 24. novembril 2021 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka häiremehhanismi aruande,[4] milles nimetati Itaaliat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille nõukogu võttis vastu 5. aprillil 2022, ning ettepaneku 2022. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 14. märtsil 2022.

(3) Venemaa sissetung Ukrainasse pärast ülemaailmset pandeemiat on märkimisväärselt muutnud geopoliitilist ja majanduslikku olukorda. Sissetungi mõju liikmesriikide majandusele avaldub näiteks kõrgemates energia- ja toiduhindades ning kehvemates kasvuväljavaadetes. Kõrgemad energiahinnad mõjutavad eelkõige kõige haavatavamaid leibkondi, keda ohustab energiaostuvõimetus. EL seisab silmitsi ka Ukrainast põgenevate inimeste enneolematu sissevooluga. Sellega seoses käivitati 4. märtsil 2022 esimest korda ajutise kaitse direktiiv,[5] millega anti Ukrainast pärit põgenikele õigus seaduslikult ELis viibida ning juurdepääs haridusele ja koolitusele, tööturule, tervishoiule, eluasemele ja sotsiaalhoolekandele.

(4) Võttes arvesse kiiresti muutuvat majanduslikku ja geopoliitilist olukorda, jätkub Euroopa poolaasta raames 2022. aastal majandus- ja tööhõivepoliitika ulatuslik koordineerimine, lähtudes samal ajal taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisnõuetest, nagu on märgitud 2022. aasta kestliku majanduskasvu analüüsis. Vastuvõetud taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine on oluline poliitiliste prioriteetide elluviimiseks Euroopa poolaasta raames, kuna kavades käsitletakse kõiki 2019. ja 2020. aasta poolaasta tsüklites esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019. ja 2020. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21, nagu ka riigipõhised soovitused, mis esitati enne muudetud kava esitamise kuupäeva.

(5) Alates 2020. aasta märtsist on kohaldatud üldist vabastusklauslit[6]. Oma 3. märtsi 2021. aasta teatises[7] esitas komisjon oma seisukoha, et otsuse tegemisel üldise vabastusklausli kohaldamise lõpetamise või jätkamise kohta tuleks lähtuda majandusolukorra üldhinnangust, kusjuures peamiseks kvantitatiivseks kriteeriumiks peaks olema ELi või euroala majandustegevuse tase võrreldes kriisieelse tasemega

---

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

5 Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

6 Komisjoni teatis nõukogule stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta, Brüssel, 20.3.2020 (COM(2020) 123 final).

7 Komisjoni teatis nõukogule „Üks aasta pärast COVID-19 puhangu algust: eelarvepoliitika meetmed“, Brüssel, 3.3.2021 (COM(2021) 105 final).

(2019. aasta lõpp). Võttes arvesse suurenenud ebakindlust ja majandusväljavaateid ohustavaid suuri langusriske Euroopas toimuva sõja kontekstis, enneolematut energiahindade tõusu ja jätkuvaid häireid tarneahelates, on põhjendatud stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamisaja pikendamine 2023. aasta lõpuni.

(6) 2021. aasta stabiilsusprogrammi käsitlevas nõukogu 18. juuni 2021. aasta arvamuses esitatud lähenemisviisi kohaselt on eelarvepoliitikat praegu kõige parem mõõta esmaste kulude (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid[8]. Selleks et hinnata, kas riigi eelarvepoliitika on konservatiivne ja kas eelarve struktuur soodustab kestlikku taastumist kooskõlas rohe- ja digipöördega, tuleks üldisest eelarvepoliitikast kaugemale minnes pöörata tähelepanu ka riiklikult rahastatavate[9] esmaste jooksvate kulude (millest on maha arvatud kaalutlusõiguse alusel võetud tulumeetmed ja välja jäetud COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed) ja investeeringute arengule.

(7) 2. märtsil 2022 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse 2023. aasta eelarvepoliitika üldised suunised, et toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist[10]. Komisjon märkis, et 2022. aasta talveprognoosi makromajandusliku prognoosi kohaselt näib üleminek 2020.–2022. aasta üldiselt toetavalt eelarvepoliitikalt üldiselt neutraalsele eelarvepoliitikale 2023. aastal asjakohane, kuid samal ajal tuleb olla valmis reageerima muutuvale majandusolukorrale. Komisjon teatas, et 2023. aasta eelarvesoovitused peaksid jätkuvalt olema liikmesriigiti diferentseeritud ja nendes tuleks arvesse võtta võimalikku ülekanduvat mõju riikide vahel. Komisjon kutsus liikmesriike üles kajastama suuniseid oma stabiilsus- ja lähenemisprogrammides. Komisjon võttis kohustuse jälgida tähelepanelikult majandusarengut ja kohandada oma poliitikasuuniseid vastavalt vajadusele ning hiljemalt 2022. aasta mai lõpus esitatavas Euroopa poolaasta kevadpaketis.

(8) Seoses 2. märtsil 2022 esitatud eelarvesuunistega võetakse 2023. aasta eelarvesoovitustes arvesse halvenenud majandusväljavaateid, suurenenud ebakindlust ja täiendavaid langusriske ning võrreldes talveprognoosiga kiiremat inflatsiooni. Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb eelarvemeetmete abil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse ning säilitada kõige haavatavamate leibkondade ostujõud, et leevendada energiahinna tõusu mõju ja aidata piirata teisest inflatsioonisurvet sihipäraste ja ajutiste meetmete abil; eelarvepoliitika peab jääma paindlikuks, et kohaneda kiiresti muutuvate oludega, ning see peab olema riigiti diferentseeritud sõltuvalt nende eelarve- ja majandusolukorrast, sealhulgas võttes arvesse kriisi mõju ja Ukrainast põgenenud inimeste sisserännet.

---

8 Käesolevas soovituses esitatud hinnangud eelarvepoliitika ja selle komponentide kohta on komisjoni hinnangud, mis põhinevad komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi aluseks olevatel eeldustel. Komisjoni hinnangud keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu kohta ei hõlma selliste reformide positiivset mõju, mis on ette nähtud taaste- ja vastupidavuskavaga ja võivad hoogustada potentsiaalset majanduskasvu.

9 Ei rahastata taaste- ja vastupidavusrahastust ega muudest ELi vahenditest antavate toetustega.

10 Komisjoni teatis nõukogule: eelarvepoliitika suunised 2023. aastaks, Brüssel, 2.3.2022 (COM(2022) 85 final).

(9) 30. aprillil 2021 esitas Itaalia vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon on määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt hinnanud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 13. oktoobril 2021 võttis nõukogu vastu otsuse Itaalia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta[11]. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Itaalia on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(10) 27. aprillil 2022 esitas Itaalia kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artiklis 4 sätestatud tähtajaga oma 2022. aasta riikliku reformikava ja 2022. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2022. aasta riiklik reformikava ka Itaalia kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(11) 23. mail 2022 avaldas komisjon Itaalia kohta 2022. aasta riigiaruande[12]. Selles hinnati Itaalia edusamme nõukogu poolt 2019., 2020. ja 2021. aastal vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti taaste ja vastupidavuse tulemustabeli põhjal kokkuvõte sellest, kuidas Itaalia on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega, sealhulgas nendega, mis tekivad seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse. Samuti hinnati Itaalia edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Itaalia kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 23. mail 2022[13]. Komisjon jõudis järeldusele, et Itaalias on ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige esineb Itaalias jätkuvalt haavatavus, mis on seotud suure valitsemissektori võla ja tootlikkuse vähese kasvuga tööturu ebakindluse ja finantsturgude mõningate nõrkuste tingimustes.

(13) 23. mail 2022 esitas komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande. Selles aruandes käsitleti Itaalia eelarveseisundit, kuna tema valitsemissektori eelarvepuudujääk ületas 2021. aastal aluslepingus sätestatud kontrollväärtust (3 % SKPst) ning valitsemissektori võlg ületas aluslepingus sätestatud kontrollväärtust (60 % SKPst) ega järginud võla vähendamise sihttaset. Aruandes jõuti järeldusele, et puudujäägi- ja võlakriteeriumid ei olnud täidetud. Kooskõlas 2. märtsi 2022. aasta teatisega leidis komisjon kõigi asjaomaste tegurite hindamisel, et võla vähendamise sihttaseme järgimine tähendaks liiga järsku ja varast eelarve kohandamist, mis võib ohustada majanduskasvu. Seepärast on komisjon seisukohal, et praegustes erandlikes majandustingimustes ei ole võla vähendamise sihttaseme järgimine põhjendatud. Nagu teatatud, ei teinud komisjon 2022. aasta kevadel ettepanekut algatada uusi ülemäärase

[11] Nõukogu 13. juuli 2021. aasta rakendusotsus Itaalia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 10160/21; ST 10160/21 ADD 1 REV 2).

[12] SWD(2022) 616 final.

[13] SWD(2022) 635 final.

eelarvepuudujäägi menetlusi ning hindab 2022. aasta sügisel uuesti, kas on asjakohane teha ettepanek algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused.

(14) 20. juulil 2020 soovitas nõukogu Itaalial võtta 2020. ja 2021. aastal kooskõlas üldise vabastusklausliga kõik vajalikud meetmed, et tulemuslikult reageerida pandeemiale ning toetada majandust ja selle taastumist. Samuti soovitati Itaalial juhul, kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon keskpikas perspektiivis ja tagada võla kestlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Eurostati kinnitatud andmete põhjal vähenes Itaalia valitsemissektori eelarve puudujääk 9,6 %-lt SKPst 2020. aastal 7,2 %-le SKPst 2021. aastal. Itaalia eelarvepoliitilised meetmed toetasid majanduse taastumist 2021. aastal, sealjuures moodustasid ajutised erakorralised meetmed 3,5 % SKPst (2020. aastal 4,4 % SKPst). Itaalia 2021. aasta meetmed on kooskõlas nõukogu 20. juuli 2020. aasta soovitusega. 2020. ja 2021. aastal valitsuse poolt kaalutlusõiguse alusel võetud eelarvemeetmed olid enamasti ajutised või kompenseeritud tasakaalustavate meetmetega. Samal ajal ei olnud mõned ajavahemikul 2020–2021 valitsuse poolt kaalutlusõiguse alusel vastu võetud meetmed ajutised ega kompenseeritud tasakaalustavate meetmetega, kusjuures peamiselt hõlmasid need sotsiaalkindlustusmaksete vähendamist vaesemates piirkondades, maksukrediidi laiendamist palgatulule ja peretoetuse kehtestamist. Eurostati kinnitatud andmete põhjal oli valitsemissektori võlg 2021. aastal 150,8 % SKPst.

(15) 2022. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2022. aastal optimistlik ja seejärel realistlik. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2022. aastal 3,1 % ja 2023. aastal 2,4 %. Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv väiksem – 2022. aastal 2,4 % ja 2023. aastal 1,9 %, mis tuleneb peamiselt konservatiivsemast sisenõudluse prognoosist. Valitsus prognoosib oma 2022. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk väheneb 2022. aastal 5,6 %-le SKPst ja 2023. aastal 3,9 %-le SKPst[14]. Vähenemine 2022. aastal kajastab peamiselt majandustegevuse kasvu ja enamiku erakorraliste meetmete lõpetamist. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 2022. aastal 147,0 %-le ja 2023. aastal 145,2 %-le. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2022. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2022. aastal 5,5 % SKPst ja 2023. aastal 4,3 % SKPst. Võrreldes 2022. aasta stabiilsusprogrammiga on komisjoni prognoosi põhjal eelarvepuudujääk 2022. aastal peaaegu sama, kuid 2023. aastal suurem, peamiselt väiksema majanduskasvu tõttu. Samal ajal ei hõlma komisjoni 2022. aasta kevadprognoos programmis 2022. aastaks teada antud täiendavaid toetusmeetmeid, kuna üksikasjad ei olnud enne prognoosi koostamise tähtpäeva kättesaadavad. Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse suurem – 2022. aastal 147,9 % ja 2023. aastal 146,8 %. Erinevus tuleneb suuremast eelarvepuudujäägist ja väiksemast majanduskasvust.

[14] Selles põhjenduses esitatud hinnangud põhinevad üksikasjalikel eelarveprognoosidel, mille Itaalia esitas koos 2022. aasta stabiilsusprogrammiga. Kui valitsemissektori eelarvepuudujäägi ja võla üldnäitajad välja jätta, ei ole Itaalia esitatud prognoosides 2022. aasta mais teatatud eelarvepaketti arvesse võetud. See 2. mail 2022 vastu võetud pakett hõlmab 2022. aastaks täiendavaid toetusmeetmeid, samuti muid vahendeid riiklikult rahastatavate investeerimisprojektide jaoks nii 2022. aastal kui ka järgnevatel aastatel.

Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on keskpika perioodi (kümme aastat) keskmine potentsiaalne SKP kasv hinnanguliselt 0,4 %. See hinnang ei hõlma aga selliste reformide mõju, mis on ette nähtud taaste- ja vastupidavuskavaga ja võivad hoogustada Itaalia potentsiaalset majanduskasvu.

(16) 2022. aastal kaotab valitsus järk-järgult enamiku COVID-19 kriisile reageerimiseks võetud meetmetest, nii et ajutised erakorralised toetusmeetmed peaksid prognooside kohaselt vähenema 3,5 %-lt SKPst 2021. aastal 1,1 %-le SKPst 2022. aastal. Valitsemissektori eelarvepuudujääki mõjutavad energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetud meetmed, mille maht on komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt 2022. aastal 0,5 % SKPst ja mis kaotatakse 2023. aastal[15]. Need meetmed hõlmavad peamiselt sotsiaalsiirdeid vaesematele leibkondadele, energiatarbimise kaudsete maksude alandamist ja energiaettevõtetele antavaid toetusi. Need meetmed on kavandatud ajutistena. Kui aga energiahinnad jäävad kõrgeks ka 2023. aastal, võidakse mõned neist meetmetest säilitada. Mõned neist meetmetest ei ole sihipärased, eelkõige energiatarbimise kaudsete maksude (käibemaks ja kindlasummalised maksud) üldine alandamine. Valitsemissektori eelarvepuudujääki mõjutavad ka Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse pakkumise kulud, mille maht on komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt 2022. ja 2023. aastal 0,1 % SKPst[16].

(17) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Itaalial[17] kasutada 2022. aastal taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendit, et rahastada lisainvesteeringuid majanduse taastamisse, järgides samal ajal konservatiivset eelarvepoliitikat. Lisaks peaks ta säilitama riiklikult rahastatavad investeeringud. Nõukogu soovitas Itaalial piirata ka riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu. Samuti soovitati Itaalial juhul, kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon ja tagada riigi rahanduse kestlikkus keskpikas perspektiivis ning samal ajal suurendada investeeringuid.

(18) Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi ja Itaalia 2022. aasta stabiilsusprogrammis esitatud teabe põhjal prognoositakse, et eelarvepoliitika on 2022. aastal toetav (–2,7 % SKPst)[18]. Itaalia kavatseb jätkuvalt toetada majanduse taastamist, kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut täiendavate investeeringute rahastamiseks, nagu on soovitanud nõukogu. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatavate kulutuste positiivne panus majandustegevusse peaks võrreldes 2021. aastaga suurenema 0,9 % võrra SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud peaksid 2022. aastal andma eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,3 protsendipunkti[19].

---

15 Näitajad kajastavad alates 2021. aasta sügisest võetud meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

16 Eeldatakse, et Ukrainast ELi põgenenud isikute koguarv jõuab 2022. aasta lõpuks järk-järgult 6 miljonini ning nende geograafiline jaotus põhineb olemasoleva diasporaa suurusel, vastuvõtva liikmesriigi elanikkonna suhtelisel suurusel ja Ukrainast põgenenud isikute tegelikul jaotusel üle kogu ELi 2022. aasta märtsi seisuga. Inimese kohta arvutatud eelarvekulude puhul põhinevad hinnangud komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse Euromodi mikrosimulatsiooni mudelil, võttes arvesse nii võimalikke rahaülekandeid inimestele kui ka mitterahalisi hüvitisi, nagu haridus ja tervishoid.

17 Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2022, lk 53).

18 Näitaja miinusmärk (plussmärk) vastab esmaste kulude kasvu liigsele (vähesele) kasvule võrreldes keskpika perioodi majanduskasvuga, osutades ekspansiivsele (pärssivale) eelarvepoliitikale.

19 Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma ekspansiivse panuse 0,3 protsendipunkti SKPst. See on seletatav valitsuse investeerimistoetustega, mida rahastatakse ka taaste- ja vastupidavusrahastu laenudest, ning lisaeraldistega VKEdele antavate valitsuse tagatiste jaoks.

Seepärast kavatseb Itaalia säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu on soovitanud nõukogu. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) peaks 2022. aastal andma üldisesse eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 1,3 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmab energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetavate meetmete (0,2 % SKPst)[20] ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse andmise kulude (0,1 % SKPst) täiendavat mõju. Jooksvate kulude kasv kajastab ka suuremaid kulutusi valitsemissektori töötajatele makstavatele hüvitistele, mis on tingitud riigihankelepingute uuendamisest ajavahemikuks 2019–2021, millest märkimisväärne osa (mis moodustab 0,25 % SKPst) kirjendatakse 2022. aastal, ning samal ajal on ka tervishoiusektorile eelarves ette nähtud täiendavad vahendid (0,1 % SKPst). Tulude poolel peaks ekspansiivsele eelarvepoliitikale kaasa aitama ka üksikisiku tulumaksu ja tootmistegevuse piirkondliku maksu vähendamine (0,4 % SKPst). Seepärast ei piira Itaalia komisjoni praeguste hinnangute kohaselt 2022. aastal piisavalt oma riiklikult rahastatud jooksvate netokulude kasvu.

(19) Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika seisund, eeldusel et poliitikat ei muudeta, 2023. aastal –1,2 % SKPst[21]. Prognooside kohaselt jätkab Itaalia 2023. aastal taaste- ja vastupidavusrahastust antavate toetuste kasutamist, et rahastada täiendavaid investeeringuid majanduse taastamise toetuseks. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatavate kulutuste positiivne panus majandustegevusse peaks võrreldes 2022. aastaga suurenema 0,7 protsendipunkti SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud peaksid 2023. aastal andma eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,2 protsendipunkti[22]. Samal ajal peaks riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) 2023. aastal andma üldisesse eelarvepoliitikasse üldjoontes neutraalse panuse –0,2 protsendipunkti. See hõlmab energiahindade tõusu leevendamiseks võetud meetmete järkjärgulise kaotamise mõju (0,5 % SKPst). Samal ajal peaksid jooksvate netokulude kasvu põhjustama ka sotsiaalsiirete suurenemine (0,4 % SKPst), mis tuleneb nende indekseerimisest eelmise aasta inflatsioonimääraga, ning tervishoiusektorile eelarves ette nähtud täiendavad vahendid (0,1 % SKPst), mida ei ole kompenseeritud tasakaalustavate meetmetega. Seetõttu sõltub riiklikult rahastatavate jooksvate kulude üldjoontes neutraalne panus energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmete järkjärgulisest kaotamisest, nagu praegu kavandatud.

(20) 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk järk-järgult vähenema 3,3 %-le SKPst 2024. aastal ja 2,8 %-le SKPst 2025. aastal. Seega peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk jõudma tasemele alla 3 % SKPst 2025. aastaks. Nende prognooside kohaselt vähenevad kogukulud aastatel 2023–2025 ligikaudu 3 protsendipunkti SKPst ja kogutulud ligikaudu 2 protsendipunkti SKPst. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse 2025. aastani vähenema – 2024. aastal 143,4 %-le ja 2025. aastal 141,4 %-le. Komisjoni analüüsi põhjal näivad võla kestlikkusega seotud riskid keskpikas perspektiivis suured.

---

20 Itaalias oli juba 2021. aastal võetud meetmeid energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks ja need moodustasid 0,3 % SKPst. Need meetmed seisnesid peamiselt elektri- ja maagaasiarvete kindlasummaliste maksude ja käibemaksumäärade vähendamises ning elektri- ja maagaasiarvete eest makstava sotsiaalhüvitise suurendamises.

21 Näitaja miinusmärk (plussmärk) vastab esmaste kulude kasvu liigsele (vähesele) kasvule võrreldes keskpika perioodi majanduskasvuga, osutades ekspansiivsele (pärssivale) eelarvepoliitikale.

22 Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma neutraalse panuse 0,0 protsendipunkti SKPst.

(21) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need aitavad lahendada kõiki majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme või olulist osa majanduslikest ja sotsiaalsetest probleemidest, millele on osutatud riigipõhistes soovitustes, mille nõukogu esitas Itaaliale Euroopa poolaasta raames 2019. ja 2020. aastal, nagu ka riigipõhistes soovitustes, mis esitati enne kava vastuvõtmise kuupäeva. Eelkõige võib kava tõhus ja kiire rakendamine tuua kaasa püsivaid struktuurimuutusi ning avaldada seega kestvat mõju Itaalia majandusele ja ühiskonnale. Peamiste poliitikavaldkondade arvukad reformid peaksid aitama kõrvaldada majanduskasvu pikaajalisi takistusi. Täpsemalt on kavas reformid, mille eesmärk on soodustada struktuurimuutusi avaliku halduse ja kohtusüsteemi toimimises ning parandada üldist ettevõtluskeskkonda. Kavandatud reformid ja investeeringud hariduse, oskuste arendamise ja teadusuuringute valdkondades võivad pikas plaanis arendada inimkapitali ja teadussuutlikkust. Kavandatavad tööturureformid ja investeeringud tööhõive väljavaadete parandamiseks, eelkõige noorte ja naiste puhul, võivad suurendada tööjõu pakkumist, tagada võrdse juurdepääsu oskustele ja lõppkokkuvõttes toetada majanduskasvu. Eeldatakse, et reformid sellistes sektorites nagu transport ja veemajandus parandavad struktuurselt majanduslikku tõhusust, muu hulgas teenuslepingute sõlmimisel konkurentsipõhiste menetluste süstemaatilisema kasutamise kaudu.

(22) Itaalia taaste- ja vastupidavuskava rakendamine aitab eeldatavasti teha täiendavaid edusamme rohe- ja digipöörde valdkonnas. Itaalia kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad kava kogueraldisest 37,5 %, samas kui digieesmärke toetavad meetmed moodustavad kava kogueraldisest 25 %. Taaste- ja vastupidavuskava täielik rakendamine kooskõlas asjakohaste eesmärkide ja sihtidega aitab Itaalial COVID-19 kriisist kiiresti taastuda, tugevdades samal ajal tema vastupanuvõimet. Sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

(23) Itaalia esitas 17. jaanuaril 2021 partnerluslepingu jaoks ühtekuuluvuspoliitika programmdokumendid[23] ja on esitanud Euroopa Komisjonile oma esimesed programmid. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrusega (EL) 2021/1060 peab Itaalia arvesse võtma asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi ühtekuuluvuspoliitika 2021.–2027. aasta fondide programmitöös. See on eeltingimus ühtekuuluvuspoliitika fondidest saadava rahalise toetuse tulemuslikkuse suurendamiseks ja lisaväärtuse maksimeerimiseks, edendades samal ajal nende fondide ning muude liidu vahendite ja fondide vahelist koordineerimist, vastastikust täiendavust ja sidusust. Taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühtekuuluvuspoliitika programmide edukas rakendamine sõltub ka selliste kitsaskohtade kõrvaldamisest, mis pärsivad investeeringuid, mis toetavad rohe- ja digipööret ning tasakaalustatud territoriaalset arengut.

[23] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

(24) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Itaalia silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud maksusüsteemiga. Maksusüsteemi tõhususe suurendamise poliitikameetmed võivad aidata kõrvaldada pikaajalist makromajanduslikku tasakaalustamatust. Keskpikas ja pikas perspektiivis aitaks majanduskasvu soosivam ja tõhusam maksusüsteem vähendada valitsemissektori suurt võlga, aidata kaasa tootlikkuse kasvule ja toetada töökohtade loomist, eelkõige naiste jaoks.

(25) Itaalia tööjõu maksukoormus on suur ja üksikisiku tulule kehtestatud maksupiirmäärade profiili iseloomustab suur ebaühtlus. 2021. aasta lõpus võttis Itaalia meetmeid nende probleemide lahendamiseks, eelkõige üldise lastetoetuse kehtestamise ja üksikisiku tulumaksu vähendamise kaudu. Need meetmed peaksid mõõdukalt suurendama tööjõu pakkumist, eriti naiste puhul. Maksukiil on võrreldes teiste ELi liikmesriikidega kõigil sissetulekute tasemetel endiselt väga suur. Samal ajal on alakasutatud teised, majanduskasvu vähem kahjustavad tuluallikad, mis jätab võimalusi tööjõu maksukoormuse edasiseks vähendamiseks eelarveneutraalsel viisil. Kinnisvaramaksu arvutamise aluseks olevad katastriväärtused on suures osas aegunud. Maksukulude arv on suur ja kasutusala lai, sealhulgas käibemaksu puhul, ning nende ühtlustamiseks tuleks võtta meetmeid. Olenemata asjaolust, et Itaalias on energiamaksudest saadav tulu suhteliselt suur, ei soodusta nende struktuur piisavalt üleminekut puhtamatele tehnoloogiatele, sealhulgas keskkonnakahjulike toetuste laialdase kasutamise tõttu. Neid erinevaid mõõtmeid käsitletakse maksureformi võimaldavas seaduses, mille valitsus esitas 2021. aasta lõpus ja mis pärast vastuvõtmist tuleks viia ellu seadusandlike dekreetidega.

(26) Versailles' deklaratsioonis ELi riigipeade ja valitsusjuhtidelt saadud volituste kohaselt soovitakse kavaga „REPowerEU" kaotada võimalikult kiiresti Euroopa Liidu sõltuvus Venemaalt imporditavast fossiilkütusest. Selleks määratakse dialoogis liikmesriikidega kindlaks kõige sobivamad projektid, investeeringud ja reformid riiklikul, piirkondlikul ja ELi tasandil. Nende meetmete eesmärk on vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest ja suunata fossiilkütuste import Venemaalt eemale.

(27) Itaalia sõltub suurel määral Venemaalt imporditavast energiast, eelkõige gaasist, kusjuures Venemaalt imporditakse 43 % gaasist (veidi alla ELi keskmise, mis on 44 %) ja gaas moodustab 42 % tema energiaallikate jaotuses. Toornafta puhul on sõltuvus Venemaast väiksem – 11 %, mis on väiksem kui ELi keskmine 26 % (nafta moodustab 32 % Itaalia energiaallikate jaotusest)[24]. Kuigi Itaalial ei ole maagaasi varustuskindlusega lühiajalisel perioodil märkimisväärseid probleeme, arvestades riigi märkimisväärset hoiustamisvõimsust ning torujuhtmeühendusi Põhja-Aafrika ja Aserbaidžaaniga, võib Venemaa sissetung Ukrainasse tekitada keskpikal ja pikal perioodil probleeme. Itaalial on võimalusi kitsaskohtade kõrvaldamiseks, et suurendada energia ülekandevõimsust nii riigi sees kui ka naaberriikidega. Gaasiga seotud uued taristu- ja võrguinvesteeringud peaksid võimaluse korral olema tulevikukindlad, et hõlbustada nende pikaajalist kestlikkust tulevikus säästvatele kütustele kohandamise kaudu. Itaalia mitmekesistab praegu oma energiaallikate jaotust ja suurendab selleks taastuvate energiaallikate osakaalu, eelkõige tänu päikese-, tuule- ja vesinikuenergiale ja kestlikule biometaanile. Võttes arvesse ka praegusest geopoliitilisest olukorrast tulenevaid võimalikke probleeme, on siiski võimalik

[24] Eurostat (2020), Venemaa impordi osakaal maagaasi ja toornafta koguimpordis. ELi 27 liikmesriigi keskmise impordi puhul näitab koguimport ELi 27 liikmesriigist väljastpoolt pärit importi. Itaalia puhul hõlmab koguimport ELi-sisest kaubandust. Toornafta ei hõlma rafineeritud naftatooteid.

kiirendada ja suurendada taastuvenergiaallikate kasutuselevõttu, mis on sätestatud riiklikus energia kliimakavas. Itaalial on võimalik jätkata meetmete võtmist, et lihtsustada taastuvenergiaprojektidele lubade andmist. Lisaks ei pruugi Itaalia energiatõhususe eesmärgid olla piisavad nende probleemide lahendamiseks ega paketi „Eesmärk 55“ eesmärkide täitmiseks. Ehitussektori energiatõhususe strateegia tugineb peamiselt ajutistele meetmetele ning seda tuleks täiendada keskpika ja pikaajalise strateegiaga, sealhulgas tugevamate energiatõhususe meetmetega ettevõtetes, eelkõige tööstusettevõtetes. Samuti on vaja kiirendada transpordisektori CO_2 heite vähendamist, sealhulgas elektrisõidukite laadimispunktide kasutuselevõtu kiirendamise ning oluliste raudtee-, jalgratta- ja ühistranspordiprojektide edendamise kaudu. Paketi „Eesmärk 55“ eesmärkide saavutamiseks tuleb Itaalial veelgi vähendada kasvuhoonegaaside heidet ning suurendada taastuvenergia tootmist ja energiatõhusust.

(28) Kuigi kliimaneutraalsusele ülemineku ja fossiilkütustest loobumise kiirendamine tekitab mitmes sektoris märkimisväärseid ümberkorralduskulusid, saab Itaalia ühtekuuluvuspoliitika raames kasutada õiglase ülemineku mehhanismi, et leevendada ülemineku sotsiaal-majanduslikku mõju kõige enam mõjutatud piirkondades. Lisaks saab Itaalia kasutada Euroopa Sotsiaalfond+, et parandada tööhõivevõimalusi ja tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust.

(29) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2022. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[25] kajastub allpool esitatud soovituses 1.

(30) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada soovitust euroala majanduspoliitika kohta. Itaalia puhul kajastub see eelkõige allpool soovitustes 1 ja 2.

(31) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja kõnealust hindamist, on nõukogu 2022. aasta riikliku reformikava ja 2022. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1 ja 2. Soovitused 1 ja 2 aitavad samuti kaasa euroala käsitleva soovituse, eelkõige esimese, teise ja neljanda soovituse rakendamisele. Soovituses 1 osutatud eelarvepoliitikameetmed aitavad muu hulgas vähendada tasakaalustamatust, mis on seotud valitsemissektori suure võlaga. Soovituses 2 osutatud poliitikameetmed aitavad muu hulgas vähendada tasakaalustamatust, mis on seotud valitsemissektori suure võlaga ja tootlikkuse pikaajalise aeglase kasvuga tööturu ja pangandussektori ebakindluse kontekstis.

SOOVITAB Itaalial võtta 2022. ja 2023. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada 2023. aastal konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu nii, et see oleks allpool keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu, võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ning Ukrainast põgenevatele inimestele. Olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut, kava „RePowerEU“ ja muid ELi vahendeid. Järgida pärast 2023. aastat eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada

[25] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

usaldusväärne keskpika perioodi eelarvepositsioon ning tagada võla usaldusväärne ja järkjärguline vähendamine ja riigi rahanduse kestlikkus keskpikas perspektiivis järkjärgulise konsolideerimise, investeeringute ja reformide abil. Tööjõumaksude edasiseks vähendamiseks ja süsteemi tõhususe suurendamiseks võtta vastu maksureformi võimaldav seadus ja seda asjakohaselt rakendada; eelkõige tuleks vaadata läbi maksupiirmäärad, viia katastriväärtused vastavusse praeguste turuväärtustega, ühtlustada ja vähendada maksukulusid, sealhulgas käibemaksu puhul, ja keskkonnale kahjulikke toetusi, tagades samal ajal õigluse, ning vähendada maksuseadustiku keerukust.

2. Jätkata oma taaste- ja vastupidavuskava rakendamist kooskõlas nõukogu 13. juuli 2021. aasta rakendusotsuses esitatud eesmärkide ja sihtidega. Viia kiiresti lõpule komisjoniga peetavad läbirääkimised 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmidokumentide üle, et alustada nende rakendamist.

3. Vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja mitmekesistada energiaimporti. Kõrvaldada kitsaskohad, et suurendada riigisiseste gaasivõrkude võimsust, arendada elektriühendusi, kiirendada täiendavate taastuvenergiaallikate kasutuselevõttu ning võtta meetmeid energiatõhususe suurendamiseks ja kestliku liikuvuse edendamiseks.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja